

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešajai bibliotekai

Kristina Varžinskaitė

Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos 3° klasės mokinė

T R Y S P J E S Ė S

(„Žaidimas“, „Draugas“ ir „Žvėris“)

Konsultavo
lietuvių kalbos mokytoja
Regina Grubinskienė

2009 m.
Pasvalys

Žaidimas

Vienaveiksmė pjesė

Veikėjai:

Gyvybė – pažinusi pasaulį ir jo taisykles, ji nesutaria su Mirtimi; vilki kukliai, bet elegantiškai, ne per ryškiai.

Laikas – labai daug matęs ir patyręs, pragyveno daug epochų, todėl yra protingas, išprusęs ir santūrus; dėvi tamsios spalvos kostiumą, turi antikvarinį kišeninį laikrodį.

Laimė – optimistė, visur įžvelgianti teigiamą pusę, jauna ir naivi; vilki raukinukais išpuoštą suknelę ryškių spalvų.

Likimas – jaunas ir pasitikintis savimi, mėgstantis visur būti pirmas ir manipuliuoti kitais, prisiderinęs prie aplinkos, bet kartu ir siekiantis pritraukti į save dėmesį.

Mirtis – rimta ir apsišvietusi, aiškiai parodanti nepalankumą žmonėms, nemėgstanti išsiskirti iš minios, tačiau visada būna pasitempusi ir elegantiška.

Viltis – daug mačiusi ir išgyvenusi, tačiau visada siekianti išlaikyti pusiausvyrą, tiki žmonėmis ir siekia jiems padėti atrasti teisingiausią kelią iš sudėtingiausių situacijų, be to, tiki, kad gyvenime viskas įmanoma; vilki kukliais drabužiais.

Justinas – našlaitis, kuris gyvenime ieško pasitenkinimo, nori viską patirti, kad vėliau nesigailėtų.

Pirma scena

Kazino. Prie vieno staliuko susėdo šeši klientai, pamėgę azartinius žaidimus, – tai būtybės žmonių pavidalu.

Laimė

Neįdomu man čia sėdėti
Ir niekadęs nepralaimėti.

Mirtis

Tada aš siūlau – bus smagiau –
Pažaisti iš ko nors daugiau.

Gyvybė

Esi gudruolė, tai netylėki
Ir konkrečiau kalbėki.

Mirtis

Ar tu gali kiek patylėti
Ir liautis mane nutraukinėti?
Iš nieko žaisti nuobodų, –
Aš siūlau lošt iš padarų,
Kurie paviršiuje voliojas
Ir viską aplink save niokoja.

Likimas

Kas tai galėtų būti?
Ar tas nebijo žūti?
Gal tai lokys drąšusis

Ar vilkas gal gudrusis?
Gal stirna tai eikloji?
Kuo gi tu mane vilioji?
Sakyk, ką nori užstatyti,
Pradėk kortas naujai dalyti.

Mirtis

Ši rasė žemėje tuščiai klajoja,
Vargu ar jie apie ką nors svajoja.
Vergauja savo jie silpnybėms
Ir pasiduoda vien linksmybėms.

Laikas

Koks padaras tuščiai gyvent galėtų
Ir netausotų, ką turėtų?

Mirtis

Žmonėmis įpratome mes juos vadinti,
Mėgstame juos kartais pašokdinti.
Nors laiko jie save galiūnais,
Vargu ar gali girtis šiais privalumais.

Viltis

Užtenka! Šitiek prikalbėjai,
Kad, rodos, daugiau jau negalėjai.
Ir varna, nors pati juodžiausia,
Žiemos metu atrodo lyg gražiausia,
Kai gandrai, kregždė ar gegutė
Palieka vienus mus čia būti,
Kai vėjas užauja pikčiausias,
O šaltis būna pats žiauriausias,
Ir bado veidą stiklo adatėlės,
Kai snaigės tartum ramunėlės
Pražysta kas diena skaisčiau
Ir sveikinasi kuo linksmiau,
Už lango nieks giesmės netraukia,
Visi į pietus jau seniai patraukę.
Skliaute surasi gal zylutę,
Žiemišką dangaus saulutę,
Bet ji kas kartą vis rečiau
Aplanko mus, kai vis šalčiau,
O varna – paukštis išvermingas
Ir toks labai jau paslaptingas,
Nors apdarai jos ne puošniausi,
O ir giesmė jau ne skardžiausia,
Bet juk žiemos ji puošmena.
Ar nevertinga šioji pamoka?

Mirtis

Nebūtum tu visų viltis...

Gyvybė

O tu esi vien pražūtis!

Likimas

Pabudo mieganti ponia,
Tik kažkodėl tokia pikta.
Tai draskosi aštriais nagais,
Tai glosto vėl švelniai.

Gyvybė

Ko tu čia prie manęs kimbi?
Gyvenk, kad sveikas dar esi!

Laikas

Tyliau! Įsiklausykite geriau.
Kiek visko aš aplink mačiau,
Kiek daug pasaulių pažinau,
Kuo tik jame aš nebuvau.
Buvau ir greitas, ir vikrus,
Kol netapau per daug tirpus.
Ir amžinybėj teko būti,
Kai slinko metai po truputį.

Likimas

Užteks, daugiau nebegaliu!
Man, aišku, labai tai įdomu,
Tačiau lošimą noriu jau pradėti.
Ar galime nustot tuščiai kalbėti?
Jei leisite, aš siūlau jums balsuoti.
Taigi, kas nori į šį „postą“ pretenduoti?

Mirtis

Žmogus.

Likimas

Ką siūlote toliau?

Mirtis

Geresnio nieko aš nesuradau.

Likimas

Tada pradėkime balsuot tuojau.

Visi pakėlė rankas, tik Viltis vis dar dvejojo.

Laikas

Ar tu vis dar nesutinki?
Ką gero tu juose išvelgt gali?
Jie nuolatos apgaut mane mėgina.

Likimas

Mane taip pat jie vien kankina.

Laimė

Aš, aišku, jų taip nesmerkiu,
Bet būt ilgai su jais nebegaliu.
Nemoka jie gyvent džiaugsmingai,
Užsidaro savyje negailestingai.

Mirtis

Žiauriausi žemėj padarai,
Pilni kvailumo milžinai,
Apgaulės, melo apgaubti
Gyvena pasakų pily, –
Kai baigiasi saldus žaidimas,
Prasideda staigus bėgimas.
Nuo ko jie bėga, nežinau, –
Aš šitaip juk negyvenau.
Kas bando dar kančias ištvirti,
Pakyla vėl naujai gyventi,
Kas griebiasi ko nors lengviau,
Aš tuoj iš karto sužinau.
Apgauti bando jie save,
Deja, tokia ta jų dalia.
Tarytum smėlis delnuose
Išbyra jų visa valia.
Kas lieka, kapstosi visaip,
Bet neiškyla jau niekaip.

Gyvybė

Nors visada aš jais tikėjau
Ir neapvyliau jų, mylėjau,
Bet žaidžia jie su manimi
Ir nori augti didesni.
Jie ir dabar labai didingi,
Bet tampa man negailestingi.
Aš juos užstočiau kaip anksčiau,
Jei nebekiltų jie aukščiau.

Viltis

Žinau, kad jie labai menki,
Savųjų ydų apsėsti,
Bet drumzlinas vanduo juodžiausias,
Nusistovėjęs tampa vėl skaidriausias.
Žmogus galbūt labai reiklus,
Bet širdyje tikrai kilnus,
Ir nors širdis jo ne auksinė,
Ji švyti tartum deimantinė,
O kas gi būčiau aš tokia,
Jei netikėčiau jos galia?

Mirtis

Jei žaisti tu nesutinki,
Tada išeit iš čia gali.

Viltis

Aš juk žmogaus šviesi viltis,
Liepsnojantis gyvasis švyturys.
Aš žaisiu šiandien būtinai
Ir neapleisiu jų tikrai.

Likimas

Tada jau nutarta, šaunu!
Pradėti aš dabar galiu?

Laikas

Pradėk, kad nori, pirmas tu, –
Tik nebegaišk ilgiau, nebegaliu.

Likimas

Klauskite jūs įdėmiai –
Paaškinsiu labai trumpai.
Jūs gausit kortų keturių krūvelę,
Laimės, kas tūzų surinkęs bus porelę.
Po kortą trauksim paeiliui, tvarkingai,
Kol kas sušuks „Turiu!“ griausmingai.
Laimėjęs žmogų gundyti turės,
Vedžioti jį visaip galės.
Jeigu žmogus jam pasiduos,
Tai tik dėl jo ir egzistuos.
O likusieji pralaimės
Ir lenktis jam žemai turės.
Bet jei žmogus atsilaikys
Ir dėl vilionių nepaklys,
Tada laimėjęs pralaimės
Ir trauktis tučtuojau turės.

Išdalinamos kortos kiekvienam po keturias ir pradedama žaisti pagal sukurtas taisykles.

Likimas

Tūzų porą aš turiu –
Gundyti pradėt galiu!
Justinas, toksai jaunikaitis,
Šiame gyvenime našlaitis:
Lengvas jis rudens lapelis,
Blaško jį siaurus vėjelis,
Lyg upėj plukdomas šapelis, –
Visai nevaldomas jo kelias.
Pats jisai toks nedrašus,
Kur tik papūsiu, ten ir grius.
O bėgant metams pasakys,
Kad jam tokia yra lemtis...

Iš užkulisių girdisi balsas.

Justinas

Pats esu likimo kalvis,
Nebaisus man šis pasaulis.
Jeigu lyja ir vėsu,
Skėtį aš išskleist galiu.

Likimas

Laikui bėgant įžūlėjo
Ir nebeklausyt pradėjo,
Bet aš čia nebegaištu,
Laukia tūkstančiai kitų.

Likimas pakyla nuo stalo ir išeina.

Gyvybė

Dingo jo visa galybė,
Išgaravo ir didybė,
Spruko uodegą pabrukęs,
Džiaugiasi pasprukęs.

Laikas

Žaiskime toliau,
O kalbėtis galime vėliau.

Toliau tęsia žaidimą.

Laimė

Turiu, turiu, turiu!
Dabar jau aš galiu
Parodyti, ką moku,
Suteikti laimės šoką.
Žmogus neatsparus yra,
Kai lanko jį pirma šalna.
Gėlės žiedelis, toks trapus,
Išbarsto savo lapelius.
Žiedai, pripratę būti šviesoje,
Greit miršta atsidūrę tamsoje.
Pas tą Justiną aš nesilankysiu
Ir jam padėti nebandysiu,
Kol pats mane vardu pašauks,
Pagalbos mano ištroškęs lauks.
Šnibždės mieliausius žodelius
Ir girs manusius darbelius.
Paklaus, kodėl jo nelankiau,
Prašys ateiti kuo geičiau.

Iš užkulisių girdisi balsas.

Justinas

Nešvyti šianakt man laimingoji žvaigždė,
Dar nepražydo ta šviesiausioji gėlė.
Bet ar man reikia ko daugiau,
Ko šiandien dar nesuradau?

Prarasti nieko nebijau,
Man kelias matosi skaidriau.
Ko man nesuteikė svajingoji naktis,
Padovanos ankstyvas rytmetys.
Nereikia man nei turtų, nei daiktų.
Ramybėj laimę palieku.

Laimė

O nedėkingasis, kaip tu gali
Mane palikti užmaršty!
Tu dar manęs kančioj maldausi,
Kad grįžtų praeitis gražiausia.
Bet čia ilgiau būt negaliu,
Gėdingai aš iš čia slenku.
Nors įžeista mana garbė,
Bet laukia dar manęs šlovė.
Aš pasitraukiu neilgam,
Užgesiu aš tikrai trumpam.

Išeina

Gyvybė

Štai baigiasi ir jos ėjimas –
Jai nepasisekė žaidimas.
Tad žaiskime dabar toliau, –
Gal pasiseks kitam geriau.

Žaidžia toliau.

Laikas

Turiu, dabar jau aš turiu.
Kalnų upelis, toks nepaklusnus,
Žemyn nubėgęs, tampa vėl ramus.
Justinas jaunas dar yra,
Todėl nerimsta jo dvasia,
Bet jis nurims po metų kelerių,
Aš tuo tikrai tikiu.
Pradės kankinti praeities vaizdai –
Nepadaryti dar gyvenimo darbai,
Ir klaus tada jisai rimtai:
Kodėl taip greitai praslinkai?
Kad grįžti praeitin galėčiau,
Daug ką kitaip daryt norėčiau.
Bet tu nevaldomas esi,
Todėl laisvai gyvent gali.
Aš tau žemai lenkiuosi,
Tava didybe tik žaviuosi.

Iš užkulisių girdisi balsas.

Justinas

Kiek laiko jau prabėgo nuo tada,

Kai prasidėjo ši klajonė amžina?
Pasikeitė žmonių veidai,
Išaušo jau kiti laikai.
Bet ko gailėtis aš galiu,
Ką padaryti dar turiu,
Kad ir gyvenimo pabaigoje
Į viską močiau aš lengva ranka?
Juk gyvenau aš, kaip norėjau,
O jeigu ko ir neturėjau,
Gyvenime surast mokėjau.
Todėl galiu sau pasakyti,
Kad neturiu ko atstatyti.
Gyvenime aš viską padariau,
Todėl atgal nesižvalgau.

Laikas, tyliai pasėdėjęs, pakilo ir, netaręs nė žodžio, išėjo.

Gyvybė

Šito aš nesitikėjau,
Lenktis jam norėjau...

Mirtis

Žaiskime geriau toliau, –
Darosi kaskart sunkiau.

Tęsia žaidimą.

Gyvybė

Tūzų štai turiu porelę –
Laikas sukti man galvelę!
Pasiversiu jam gėle
Ir pražysiu balkone.
Vos išvydęs, jis supras,
Ko gyvenime neteks,
Jeigu saulės nemylės
Ir gyventi nenorės.
Grįšiu su gandrais kartu,
Pračiulbėsiu vieversiu.
Jo širdis neatlaikys,
Vėl gyventi paprašys.
Upė, kaustyta ledu,
Išsiverš iš gniaužiančių krantų.

Iš užkulisių girdisi balsas.

Justinas

Štai pavasaris atbunda,
Saulė žvalgosi linksmi.
Džiaugiasi gamta pabudus,
Gėrisi visi laukai.
Bet kažki ko man nemiela
Ir kodėl taip neramu?

Noriu vis pabūti vienas,
Vengti saulės spindulių...

Gyvybė

Nežavi jo nei šviesumas,
Nei pavasario žavumas,
Kurčias jis visoms giesmėms,
Nesišypso net gėlėms.
Jo suprasti negaliu,
Traukiuosi ir išeinu.

Pakyla ir išeina.

Mirtis

Likome dabar tik mes.

Viltis

Tai dalinki tu kortas.

Sumaišomos kortos ir kiekviena išsitraukia po keturias. Prakalba abi vienu metu.

Mirtis ir Viltis

Turiu!

Atverčia kortas ir žiūri tai į savo, tai į kaimynės.

Mirtis

Tai ką, pradėsime kartu?
Aš tuojau pas jį lekiu.
Laukė jis manęs naktim,
Minioje ieškojo vis akim.
Nuslinkus žiemai nuo laukų,
Atodūsis jo būdavo gilus.
Nelaukė jis ir vasaros dienų,
Kai būna viskas taip gražu.
Bet aš pas jį dabar einu, –
Ilgiau jau laukti negaliu.

Viltis

Aš būdavau visur kartu
Ir guosdavau sunkiu metu.
Nebūsiu jam aš jau nei daina,
Nei auštanti nauja diena...
Prabilsiu jam tiktai tada,
Kai bus labai skaudu,
Kai grumsis tūkstančiai minčių...

Iš užkulisių girdisi balsas.

Justinas

Ar paskutinė ši man valanda?
O gal išauš nauja diena?

Nuo visko, rodos, pavargau
Ir atilsio aš niekur neradau.
Mane tuoj baimė nužudys,
Bet aš užtrenksiu jai duris,
Įkvėpsiu oro į plaučius,
Numesiu slegiančius svarsčius.
Su viltimi juk gyvenu –
Gyvenimo palikt neketinu!

Ant staliuko, prie kurio buvo prisėdę šeši klientai, guli dvi tūzų poros, bet žaidėjai jau nebeprasirodo.

Draugas

Vienaveiksmė pjesė

Veikėjai:

Ažuolas – labai senas, sužalotas žaibų ir baigiantis iškirmyti.

Šernas – šlubuoja priekine dešiniąja koja, sulysęs ir susivėlęs.

Varna – skelbia naujienas.

Pirma scena

Miško pradžioje auga ažuolas. Aplinkui mišką laukai. Netoliese senas, krūmais apaugęs geležinkelis.

Ažuolas

Kas tu, kuris mane žaloji

Ir neramiai šiandieną vis klajoji?

Šernas

Neprivalau aš tau atsakinėti.

Kur noriu, ten galiu ir vaikštinėti.

Ažuolas

Ar man rūpėtų tavosios klajonės,

Jei neatgytų manosios dejonės?

Kodėl žaloji šiandien tu mane

Ir didini man skausmą širdyje?

Šernas

Kiekvienas draskomės savaip

Ir bandome atsikratyt visaip

Užgriuvusių rudens vargų,

Užklupusių žvarbių šalnų...

Vos pilvą spėsiu prisikimšti

Ir alkį smaugiantį pamiršti,

Patrauksiu aš savais keliais,

Išnyksiu su kitais vargais.

Ažuolas

Tu čia kas vakarą grįžti,

Glaustaisi ir visaip šneki.

Šernas

Ar kaltas aš, kad kas diena

Suspaudžia liūdesys mane?

Jau ištuštėjo šie miškai,

Vienatvė lanko juos dažnai.

Čia lapai šnara tik tada,

Kai medžiai šnabždasi kažką,

O rudenį ir tos šnekos

Nebeišgirsi niekados.

Patinka man anksti rytais

Keliauti čežančiais takais,
Bet tuoj praplumpa ir dangus,
Lietus visai nemalonus.
Slepiuosi kukliame būste
Ir šildausi minties galia,
Bet alkis budina tuojau,
[sako bėgti kuo skubiau
Malšinti kylančius garsus,
Kad pilvas būtų vėl tylus.
Aš paklūstu jam visada,
Vergauju dieną ir nakčia.
Tačiau nerimsta šie garsai,
O naktys trunka taip ilgai,
Ir būna, naktimis svarstau,
Kodėl aš vienas čia likau?
Giesmės paukštelių negirdėti,
Su varnom negaliu kalbėti.
Aš atsiskyriau nuo visų,
Surast draugų nebegaliu,
Todėl aš čia vis ateinu
Ir su tavim kaskart šneku.

Ažuolas

Ne vienas tu čia toks esi,
Apsižvalgyki, ką regi?
Nepažinojai krašto šio didybės,
Nematavai tu jo galybės.
Aš jaunas dar visai buvau,
Kai jį aprėpti pabandžiau.
Krantai ištyso dar toliau,
Banguojančius miškus mačiau.
Sausros ar liūtis užklupti,
Nebuvome mes pasmerkti.
Stovėjome tokie didingi
Ir jautėmės labai galingi,
Nors laikas slinko palengva
Ir nieks nekito taip staiga,
Išbluko mūsų ta galybė,
Ištirpo ir visa didybė.
Iškirto dar visai mažus
Ir beržus, ir ažuoliukus,
Nepagailėjo ir senų
Barzdotų girios ažuolų.
Kieno taip buvo įsakyta,
Ar jų pačių taip sumanyta?
Dabar jau nieks nepasakys,
Senų laikų neatstatys.
Dabar aplinkui vien laukai,
Banguoja vasarą javai.

Šernas

Ber argi tai yra blogai?
Patinka man laukų vaizdai.

Juose aš mėgstu palakstyti,
Ką nors skanesnio pakramtyti.

Ažuolas

Iš tikro miela pavasarį regėti,
Kai būna naujai laukai užsėti.
Užuost pavasario kvapus
Ir jausti, koks dirvožemis purus.

Šernas

Kai saulė žvalgos palengva
Ir suskamba laukų daina,
Tuomet pasaulyje gražiau
Ir norisi gyvent toliau...

Ažuolas

Štai pasinėrėm į svajonę,
Tik budina mane dvejonės.
Jau senis žilas aš esu,
Jau aplenkiau visus laiku,
Bet ar tai yra garbė,
O gal gyvenimo bausmė?
Aš gimstančius visus regėjau
Ir mirtį slenkančią lydėjau,
Kai naktį čia užmigdavo laukai,
O gėlės vysdavo lengvai.

Šernas

Štai pienė man yra gražiausia
Ir iš visų pati mieliausia.
Man seilės randas burnoje
Ir salstelėja širdyje...
O geltonuojantys laukai
Atrodo man tartum sapnai.

Ažuolas

Lekia juodas kas tenai?
Žvilgčioja jau ir čionai.

Šernas žvalgosi.

Šernas

Kur? Aš nieko nematau.
Vasaros laike likau.

Ažuolas

Ten, virš geležies kelių,
Tų nutilusių takų,
Būdavo, visu greičiu,
Pralekia pulkai arklių –
Pasagos iš geležies,
Karčiai plaikstosi ugnies.
Žemė, būdavo tada,

Virpa baimės pagauta.
Bet nutilo tie takai,
Nebelaksto ir žirgai...

Šernas

Jeigu ten koksai lokys,
Nieko gero nesakys...
Laukia tad manęs mirtis,
Žūsta vasaros viltis.

Ažuolas

Ar matei šitais laikais
Loki, skriejantį laukais?
Tai tikrai jau ne lokys.
Būk drąsus, tu juk karys.

Šernas

Ar mane kas apginklavo?

Ažuolas

Kas tave nuvainikavo?

Šernas

Metų slenkanti našta,
Baimė mirti tyloje.

Ažuolas

Žvelk dabar tu atidžiau –
Varną aš tenai matau.

Šernas

Kas? Ar varna, ta bastūnė,
Gąsdina mane, galiūną?

Ažuolas

Varna skrieja per laukus,
Tuoju atklūs ji ir pas mus.

Varna

Šalna šalna šalna
Ir dar baisi pūga
Šią naktį atžingsniuos,
Visus kraštus matuos!
Jei nori būt saugus,
Suraski sau namus,
Ten tyliai pratūnok,
Šiltai tik apsiklok
Ir lauki pabaigos
Šitos šaltos žiemos.

Šernas

Kokia dar tau šalna

Ir dar baisi būga?
Klevai tik raudonuoja,
Žolė dar vis žaliuoja.
Aplinkui taip ryšku,
Dar tiek šiltų dienų
Praslinks man pro akis
Ir šilta bus širdy...

Varna

Nenori – netikėk,
Ramiai sau vaikštinėk.
Ar tau aš tai sakau?
Aplinkui tik skraidau.

Šernas

Skraidyki kur toliau
Ir klykauki tyliau!

Varna (*Pašaiptai*)

Matai, koks išdidus,
Galiūnas štai drąsus.
Žiema jam nebaisi,
Šalna tokia švelni.
Kur būsi tu tada,
Kai žemė taps balta?

Šernas

Klajosiu šiais laukais,
Gėrėsiuosi laikais.

Varna

Nerūpi man visai,
Daryk, kaip išmanai.
Aš viską pasakiau,
Dabar skrendu toliau.
Šalna šalna šalna
Ir dar baisi pūga!

Ažuolas

Man nepatinka visa tai.

Šernas

O kam patinka jos klyksmai?

Ažuolas

Aš apie šalną tau kalbu.

Šernas

Nebus šįvakar dar šalną.

Ažuolas

Bus, bus, aš ją dabar jaučiu

Ir nieko gera pažadėti negaliu.

Šernas

Negali būti dar šalnos.
Kur pasislėpsiu aš nuo jos?
Štai vakar, o gal ir anksčiau,
Į koją kulką aš gavau.
Aš pievomis lengvai bridau,
Kai bulvių lauką aptikau.
Galvojau aš tada žvaliai,
Kad laimė šypsosi tikrai.
Bet ėmė šūkauti balsai
Tarytum staugiantys vilkai...
Nesu toksai jau negudrus –
Aš dar pakankamai vikrus,
Galiu pasprukti nuo balsų,
Atskriejančių iš tų laukų.
Bet štai kas vyko ten tada,
To neregėjau niekada:
Dangus griausmais pratrūko,
Nors nesimatė jokio rūko
Ir debesies, iš kur audra
Galėjo taip atslinkt staiga.
Ugningi švaistėsi žaibai,
Jau taikėsi arti visai,
Ir vienas trenkė taip staiga,
Kad man išsprūdo net rauda.
Pagautas geliančios kančios,
Aš traukiausi tik atgalios.
Suradęs prieglobstį miške,
Ilgai vaitojau naktyje,
Galvojau, kad mirtis arti,
Bet nesirodė tąakt ji...
Ryte rausvus klevus regėjau,
Savom akim nepatikėjau,
Kad viskas baigės taip lengvai,
Vėl gyvenau aš įprastai...
Bet ar gyventi man geriau?
Kas kartą daros vis šalčiau,
Kažkur giliai, giliai jaučiu –
Negyvenu, o vien tiktai kenčiu.

Ažuolas

Ar man, sakyk, yra lengviau?
Aš tiek gyvenime mačiau.
Man laikas lankstėsi žemai.
Aš auginau jį, ar žinai?
Seniai mane visi žaloja,
Žaibai pataikyti svajoja.
Jų žymės liko manyje,
O skausmas slepias širdyje.
Naktim žvalgausi į žvaigždes
Ir ten matau naujas žemes,

Bet susigėstu ir raustu.
Ar gali būti ten kitų?..
Nutrūksta užsimezgusi gija,
Žvalgausi vėl aš po žeme
Ir kartais aš tikrai jaučiu,
Kad jau ne vienas gyvenu.
Bandžiau su juo aš pakalbėti,
Kai nusibosdavo tylėti,
Bet jis labai jau nešnekus
Ir kartais būna net grubus.
Gyvename mes viename,
Bet jau kiekvienas savyje.
Nebesueina mūs keliai,
Taip skiriasi net ir draugai.
Todėl tau šitaip aš šneku,
Kad esame tokie abu...
Bet baikim kalbą, man sunku,
Daugiau kalbėt nebegaliu...

Šernas

Jeį nori, galime tylėti.
Sunku šiandien išmokyti girdėti,
Ką bando pasakyti kiti
Ir ką patsai širdy jauti...
Jau žemė kaustosi ledu,
O saulė, tekina lauku,
Horizonte galus matuoja,
Sudie vis šaukia ir mojuoja.

Ažuolas

Dangus pražydo vėl žiedais,
Tokiais šviesiais ir amžiniais.
Skaičiuoti juos kasnakt bandau,
Bet tik akim teįmatau...
Dabar aš viską suprantu –
Ten amžinybę rast galiu.

Šernas

Mane kankina tiek vargų...
Taip šalta, kad nebegaliu.

Ažuolas

Jeį šalta, būkime kartu
Ir susiglauskime abu.

Šernas prisiglaudžia prie ažuolo.

Šernas

Dabar jau man tikrai geriau,
Iš karto darosi šilčiau.
Jaučiu, kaip šilta man pilve,
Tarytum būčiau puotoje
Ir trauktųsi nakties šalna,

O saulė sveikintų mane.

Ažuolas

Ir man jau tapo daug šilčiau.
Atrodo, niekad nejutau,
Kad saulė trauktųsi skliautu,
Bet būtų širdyje jauku...

Šernas

Aš apkabinti ją norėčiau,
Sudie lengvai išart galėčiau.

Ažuolas

Pamosiu jai sava ranka...
Gal aplankys ji dar mane,
Kai būsiu kaustomas ledu,
Tuo amžinu mirties kapu.
Palikime mes kasdienybę,
Pakilkime virš realybės,
Praskriekime plačiu lauku,
Pavirskime nakties paukščiu.
Mes galime lankyt sapnus,
Išbudinti nakties ledus...
Galiu aš būti savimi,
Regėti viską širdimi...

Šernas

Pakilsiu su tavim ir aš,
Pabudinsiu savas svajas.
Tiek atminimų amžinų
Ore tvyroti palieku,
Bet aš neliūdnas, aš laimingas,
Švenčiu gyvenimą džiaugsmingai,
Nulydžiu saulę ilgesingai...
Aš išeinu, kad vėl sugrižčiau,
Kad amžinybėje išlikčiau.
Gyvenimą dar vis graibstau,
Glėby savam aš jį laikau.

Ažuolas

Kaip žemė merkiasi nakčia,
Taip aš užmiegu patale,
Sukaustytam žiemos speigų,
Bet šildomam šviesių jausmų.
Užtenka! Žodžiai burnoje
Užgęsta mirgančia liepsna.
Jau tiek šįvakar pasakiau,
Kad nebegali būt lengviau,
Todėl sudie, sudie tariu
Ir tyliai virš laukų skrendu.

Šernas

Sudie, o rudenie brangus,
Išpuošęs vystančius miškus,
Bande prikelti jų galybę,
Gražinti nykstančią didybę,
Bet neapčiuopiama jėga
Greit išstumia net ir tave.
Sudie, o rudenie gražus,
Parodęs vystančius lapus.

Ažuolas ir šernas miršta.

Antra scena

Rytas. Saulė kyla. Prie nudžiūvusio ažuolo guli sušalęs šernas. Atskrenda varna.

Varna

Sveiki gyvi, mano draugai!
Ar jūs kentėjote ilgai?
Neklausėt, kai aš jums sakiau,
Kad slėptis reikia kuo greičiau.
Ko tylit, nieko neatsakot?
Jau iškentėjote nakties vargus
Ir keliate savus sparnus.
Neva pakilote aukščiau –
Jūs tik nuslydote žemiau.
Jei norit, galite tylėti.
Ar būtina man čia kalbėti?
Aš šiaip pro šalį sau skridau
Ir mintyse kažką svarsčiau,
Kai netikėtai, taip staiga,
Išvydau švintančiam skliaute,
Kad tu, o ažuole gražus,
Per naktį numetei lapus.
Tai nieko keista, juk šalna
Šią naktį lankė ir tave,
Bet ar galėjai taip išsyk,
Paklusti jai, tu man sakyk.
O ko šis padaras kuklus,
Nors, rodosi, toks išdidus,
Prigludęs prie tavęs šalia,
Surado prieglobstį nakčia?
Jau saulei budinant visus,
Dar mezga savo jis sapnus.
Gal jį į šoną reikia šiaip ir taip
Ir dar pridėti gal kitaip...
(Varna bando pabudinti šerną)
Ar jis toks nejudrus yra,
Kad nereaguoja į mane?
O gal kalta čia bus šalna,
Gal pasireiškė jos galia?
Nors šernas buvo ir stiprus,
Bet sužalotas ir baikštus...

O ažuole didžių laikų,
Nejau ir tu, nejau ir tu?

Varna skraido aplinkui ažuolą ir klykauja.

Žvėris

Vienaveiksmė pjesė

Veikėjai:

Tomas – berniukas, kuris slepiasi spintoje.

Rusnė, Reda, Konrodas – Tomo pašamonės vaizdiniai, besislepiantys spintos dėžės.

Pirma scena

Scena – tai spinta, kurioje yra blankus apšvietimas. Viename spintos kampe stovi trys dėžės. Įeina berniukas ir atsitupia kitame spintos kampe. Reda iškiša galvą iš dėžės.

Reda: Jau rytas? *(Konrodas iškiša galvą iš dėžės)*

Konradas: Čia visada tamsu, todėl neišaušta nei vakaras, nei rytas.

Reda: Aš mačiau šviesą.

Konradas: Tau pasirodė. *(Rusnė iškiša galvą)*

Rusnė: kažkas be mūsų spintoje slepiasi.

Reda: Kas tu?

Konradas: Pristatyk, mes nepavojingi.

Reda: Taip nesakyk, gal jis pavojingas.

Tomas: Aš nepavojingas.

Rusnė: Kas tu?

Tomas: Aš Tomas.

Reda: O aš Reda. Galėtum prieiti arčiau, nes sunku pamatyti, su kuo kalbiesi.

(Tomas prisiartina prie dėžių.)

Rusnė: Tomai, o ką tu veiki spintoje?

Tomas: Slepiuosi.

Reda: Nekamantinėk jo. Visų pirma, turėtume susipažinti. Taigi kaip jau sakiau, aš esu Reda, čia – Konradas *(rodo į Konradą)*, gryniausia rakštis mano piršte, kaip akmenukas bate, o štai toje dėžėje Rusnė, ji nelabai šneki. *(Rodo į Rusnę)*

Konradas: O kaip turbūt jau pastebėjai, Reda galėtų šnekėti ištisas dienas ir savaites, visiškai nepastebėdama, kad jos pašnekovas numirė iš nuobodulio.

Reda: Labai juokinga, Konradai.

Rusnė: Nuo ko slepiesi?

Reda: Aišku, kad nuo to, ko bijo.

Konradas: Ne tavęs klausia, Redule.

Reda: Patylėk.

Rusnė: Tomai?

Tomas: Negaliu sakyti.

Reda: Tai paslaptis? Oi, kaip aš mėgstu paslaptis.

Rusnė: Tu kažkam prisieikei?

Tomas: Kad nesakysiu?

Rusnė: Aha.

Tomas: Ne.

Konradas: Tai kas tuomet tau trukdo?

Reda: Nekamantinėkite jo. Paslaptis ir yra tam, kad būtų paslaptimi. *(Kreipiasi į Tomą)* Tomai, paslaptis galima pasakyti tik draugams. Aš tavo draugė, manimi gali pasitikėti.

Konradas: Jeigu jai pasakysi, visame pasaulyje nebus žmogaus, kuris nežinotų, kas toks yra Tomas ir kokia yra jo paslaptis.

Reda: Konradai, gal nesimokei elgesio etiketo? Į draugų pokalbį negalima kištis. Tai nemandagu.

Tomas: Tai nėra paslaptis, aš niekam nieko neprisieikiau, ir šiaip... Aš tiesiog nenoriu sakyti.

Konradas: Jei nenori, tai ir nereikia.

Reda: Reikia. Aš sugalvojau. Mes išduosime savo paslaptį, o tu mums savo. Taip bus sąžininga. Tu ko nors paklausk.

Konradas: Tai nebūtinai bus paslaptis.

Reda: Jis sakė, kad tai nėra paslaptis. Tad koks skirtumas. Tomai, klausk.

Tomas: Gerai. Ką jūs veikiate spintoje ir kodėl esate dėžėse?

Reda: Tai jau du klausimai, vadinasi, ir tu turėsi atsakyti į mūsų du klausimus. Rusne, atsakyk į Tomo klausimus. *(Tomui)* Ji geriau žino ir aiškiau viską papasakos.

Rusnė: Slepiamės.

Tomas: Ir?

Rusnė: Ir kas?

Tomas: Nuo ko slepiatės?

Reda: Tai jau trečias klausimas.

Konradas: Ar gali patylėti? Man neįdomūs tie tavo klausimų skaičiavimai. *(Reda piktai nužvelgia Konradą)*

Rusnė: Mes jau daug laiko čia praleidome. Aš taip ilgai čia esu, kad ir nebežinau, nuo ko slepiuosi...

Reda: Ir aš, Tomai, tikrai nebeatsimenu, kodėl čia esu.

Konradas: Reda, gal nebesikišk į pokalbį.

Reda: Aš irgi noriu pakalbėti, kodėl visada turiu tylėti? *(Reda pranyksta dėžėje, kartu pradingsta ir Konradas)*

Tomas: Tai gal nebėra to, nuo ko slepiatės, gal jau galite išeiti?

Rusnė: Ne. Ar tau kartais neatrodo, kad tavyje gyvena žvėris, kad jis stipresnis už tave? Tu tampi vergu, paklūstančiu žvėriui. Be nuomonės, be valios atsiduodi jam.

Tomas: Aš niekada nemačiau jokio žvėries ir niekada nejutau, kad kažkas mane valdytų.

Rusnė: Nes tas žvėris ir esi tu pats. Suaugai su juo, tampi juo.

Tomas: Ir kas čia tokio, kad esi toks, koks esi? Tai nereiškia, kad esi žvėris.

Rusnė: Tomai, tu nesupranti. Mes manome, kad esame civilizuoti žmonės, gyvenantys demokratiškoje visuomenėje, bet mes žvėrys. Mes nemedžiojame vieni kitų, kad išsimaitintume, bet kaip ir jie kovojame, kad išliktume.

Tomas: Ar blogai stengtis išlikti?

Rusnė: Taip neturėtų būti. Mes visiškai nevieningi grobuonys, naikinantys ne kitas rūšis, o kovojantys tarp savęs. Mes veidmainiški klastūnai, nėra visatoje baisesnės kitos rūšies už mūsų. Mes visiškai pateisiname žvėries vardą. Mes esame žvėrys. Aš – žvėris...

Tomas: Nesąmonė.

Rusnė: Kodėl?

Tomas: Tu ne žvėris, tu net nesi žmogus. Negali egzistuoti toks žmogus, kuris gyventų spintos dėžėje. Tu – tik vaizduotės vaisius.

Rusnė: Jei aš tavo vaizduotės vaisius, vadinasi, tu pats giliai širdyje taip maštai. Tu tuo tiki ir tai tu slepiesi spintoje nuo žvėries, todėl atsiradau aš, kad galiausiai tu suvoktum, kuo tiki. Žvėris tau purvinomis letenomis akis uždengė.

Tomas: Bet aš išėsiu ir nebegrišiu.

Rusnė: Manęs čia ir neberasi.

Tomas išeina, Rusnė pradingsta dėžėje.